

ע"פ 4176/19 - פלוני, פלוני, פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 4176/19

ע"פ 4200/19

ע"פ 4216/19

לפני: כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופט י' אלרון

המערער ב-ע"פ 4176/19: פלוני

המערער ב-ע"פ 4200/19: פלוני

המערער ב-ע"פ 4216/19: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי לנוער
ירושלים ב-ת"פ 18-05-46056 מיום 6.5.2019 שניתן
על ידי השופט העמית י' צבן

תאריך הישיבה: ו' בכסלו התש"ף (4.12.2019)

בשם המערער ב-ע"פ 4176/19: עו"ד פרחאתעאטף
בשם המערער ב-ע"פ 4200/19: עו"ד אוסמה חלבי
בשם המערער ב-ע"פ 4216/19: עו"ד רעות רוזנר
בשם המשיבה: עו"ד רוני זלושינסקי
בשם שירות המבחן לנוער: עו"ד טלי סמואל
מתורגמן: מר עבדול עבד אל רחמן

פסק-דין

עמוד 1

1. לפנינו שלושה ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי לנוער בירושלים (השופט העמיתי' צבן) בת"פ 46056-05-18 מיום 6.5.2019, בגדרו נקבע כי יש להרשיע את המערערים בעבירה המיוחסת להם בכתב האישום המתוקן, ונגזר על כל אחד מהם צו מבחן למשך שנה, ועונשים נלווים.

רקע והליכים קודמים

2. על פי המתואר בכתב האישום המתוקן, ביום 24.4.2018 בסמוך לשעה 17:20 נסע רכב הסעות ובו 17 נוסעים ממוצא יהודי ברחוב ואדי ג'וז שבירושלים. המערערים, אשר סברו כי נוסעי הרכב יהודים, יידו כל אחד אבן ממרחק קצר לעבר הרכב שנסע בסמוך אליהם. כתוצאה מכך, נופץ אחד מחלונות הרכב, ואחת האבנים חדרה לתוכו.

3. לנוכח הודאת המערערים בעובדות כתב האישום המתוקן, אשר ניתנה במסגרת הסדר טיעון, קבע בית המשפט המחוזי לנוער כי כל אחד מהם ביצע את העבירה המיוחסת לו - יידוי אבן לעבר כלי תחבורה, לפי סעיף 332א(ב) (לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)).

בנוסף, הורה בית המשפט על עריכת תסקיר בעניינו של כל אחד מהמערערים.

4. במסגרת תסקירי שירות המבחן לנוער שהוגשו בעניינו של המערער בע"פ 4200/19 (יליד 17.3.2004; להלן: המערער 2) ובעניין המערער בע"פ 4216/19 (יליד 19.3.2003; להלן: המערער 3) הומלץ להימנע מהרשעתם בעבירה אותה ביצעו לנוכח גילם הצעיר, השתלבותם בתוכניות טיפוליות, ובשל כך שהביעו חרטה על מעשיהם.

5. לעומת זאת, בתסקיר המבחן שהוגש בעניינו של המערער בע"פ 4176/19 (יליד 3.6.2003; להלן: המערער 1), נכתב כי הגם שהלה השתלב בתוכנית טיפולית בשירות המבחן ומבין את הפסול שבמעשיו, הוא מתקשה בזיהוי המניעים למעורבותו בביצוע העבירה.

לאור האמור, הציע שירות המבחן לנוער למערער 1 ולמשפחתו לבקש לדחות את המשך הדיון בעניינו לצורך המשך טיפולו השיקומי, אולם אלו סירבו וטענו כי רצונם שההליך המשפטי בעניינו יסתיים במהרה.

בנסיבות אלה, המליץ שירות המבחן להרשיע את המערער 1 בעבירה אותה ביצע.

6. ביום 7.4.2019 דחה בית המשפט המחוזי לנוער את בקשת המערער 1 לדחיית מועד הטיעונים לעונש בעניינו לצורך המשך טיפולו השיקומי - אשר הוגשה לאחר עריכת תסקיר שירות המבחן בעניינו - תוך שנקבע כי התיק מתנהל כבר קרוב לשנה, ומן הראוי לסיימו.

7. בגמר דינו, עמד בית המשפט המחוזי בהרחבה על תסקירי שירות המבחן לנוער שהוגשו בעניינם של המערערים, וציין כי העבירה אותה ביצעו חמורה ומסוכנת.

לנוכח זאת, נקבע כי אין להימנע מהרשעת המערערים בעבירה אותה ביצעו, אך צוין כי יש ליתן משקל רב בגזירת עונשם לגילם הצעיר ולתסקירי המבחן החיוביים שהוגשו בעניינם.

משכך, גזר בית המשפט על כל אחד מהמערערים צו מבחן למשך שנה; ביצוע 200 שעות של"צ; וכן חתימה על התחייבות בסך 3,000 ש"ח ולפיה ימנעו מלעבור עבירות אלימות למשך שנה.

8. עובר לדיון שהתקיים לפנינו, הוגשו תסקירים משלימים מטעם שירות המבחן לנוער בעניינם של המערערים. מעיון בתסקירים אלו עולה כי שירות המבחן לנוער שב על המלצתו שלא להרשיע את המערערים 2 ו-3, והוסיף כי ראוי להימנע גם מהרשעתו של המערער 1 לנוכח ההליך השיקומי אותו עבר מיום מתן גמר הדין.

תמצית טענות הצדדים בערעור

9. בערעורים שלפנינו טוענים המערערים כי לא היה מקום להרשיעם בדין.

לשיטתם, המלצות שירות המבחן בעניינם; מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים; נסיבותיהם האישיות, ובכללן גילם הצעיר וההליך השיקומי אותו עברו; ואף החשש כי הרשעתם תפגע בהמשך שיקומם ובאפשרויות התעסוקה העתידיות שלהם – כל אלה מלמדים כי יש להימנע מהרשעתם.

המערער 1 הוסיף וטען כי שגה בית המשפט המחוזי משדחה את בקשתו לדחיית מועד הטיעונים לעונש בעניינו, וכי "עמדתו המקצועית" של שירות המבחן, כפי שהוצגה במסגרת תסקיר המבחן, היתה כי מוטב לדחות את מועד הדין בעניינו, ועל כן היה על בית המשפט להיעתר לבקשתו.

10. מנגד, בדיון שנערך לפנינו טען בא-כוח המשיבה כי יש לדחות את הערעורים. לטענתו, חומרת העבירה שבה הודו המערערים אינה מצדיקה תוצאה של אי-הרשעה, וכך היא גם מדיניות הפסיקה הנוהגת במקרים דומים.

דיון והכרעה

11. נקודת המוצא לצורך הדיון שלפנינו היא ההסדר הקבוע בסעיפים 21 ו-24 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971. על פי הקבוע בסעיפים אלו, על בית המשפט לנוער להכריע בשלב הראשון האם הקטין ביצע את העבירות המיוחסות לו, ורק בשלב הבא לבחון האם יש להרשיעו בדינו.

כידוע, בכל הנוגע לאי-הרשעתו של נאשם בגיר, על בית המשפט לאזן בין נסיבותיו האישיות של הנאשם לבין

עמוד 3

האינטרס הציבורי שבהרשעתו. במסגרת בחינת האינטרס הציבורי שבהרשעה, נדרש בית המשפט לבחון, בין היתר, את חומרת העבירה, את נסיבות ביצועה, וכן צרכי הרתעה והגנה על הציבור. בהקשר זה צוין לא אחת כי בנאשם בגיר יינתן משקל עודף לטובת האינטרס הציבורי שבהרשעתו על פני התחשבות בנסיבותיו האישיות (וראו למשל: ע"פ 3596/11 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (26.12.2011)).

לעומת זאת, כאשר נדרש בית המשפט לדון באי-הרשעת נאשם קטין, נקודת האיזון משתנה, ויש ליתן משקל רב יותר לנסיבותיו האישיות - ובכלל זה גילו, הנזק הצפוי לו מהרשעתו, וסיכויי שיקומו - על פני האינטרס הציבורי שבהרשעתו (ע"פ 207/16 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 12 (15.10.2017)).

ואולם, כפי שהודגש בפסיקתו של בית משפט זה לא אחת, קטינות אינה חסינות, ובמקרים המתאימים האינטרס הציבורי שבהרשעה יגבר על פני התחשבות בנסיבותיו האישיות של נאשם-קטין (וראו למשל: ע"פ 240/16 מדינת ישראל נ' פלוני, בפסקה 2 לפסק דינו של השופט י' הנדל (11.1.2017)).

12. בנסיבות המקרה דנן, אין להקל ראש בחומרת מעשיהם של המערערים. יידיי אבנים על כלי רכב מסכן את חייהם של נוסעי הרכב ושל העוברים ושבים, משבש את שגרת חייהם, ופוגם בתחושת הביטחון שלהם.

במקרה שלפנינו, האבנים אותם השליכו המערערים ניפצו את שמשת רכב ההסעות, אבן אחת חדרה אל תוך הרכב בעת ששהו בו 17 אנשים, ורק בנס לא נגמר אירוע זה בפגיעה בגוף או בנפש.

זאת ועוד, יש לייחס חומרה יתירה למעשי המערערים אשר יידו את האבנים לעבר כלי רכב מלא באנשים מתוך סברה שמדובר ביהודים.

13. למרבה הצער, תופעת יידיי האבנים הפכה תופעה רווחת בשנים האחרונות. מגמה עגומה זו לא נסתרה מעיני המחוקק, ובמסגרת תיקון 119 לחוק העונשין (חוק העונשין (תיקון מס' 119), התשע"ה-2015), נחקק סעיף 332א המפחית את היסוד הנפשי הנדרש לצורך הרשעה בעבירה.

לא למותר לציין בהקשר זה כי העונש הקבוע בסעיף 332א(ב) לחוק העונשין, העבירה אותה ביצעו המערערים במקרה דנן, עומד על עונש מרבי שלעשרים שנות מאסר.

14. לנוכח האמור, מדיניות הענישה הנוהגת בשנים האחרונות בגין ביצוע עבירות מעין אלו מחמירה, ומעניקה משקל ממשי לשיקולי הרתעה. לא פעם מורשעים נאשמים קטינים בגין ביצוע עבירות דומות, חרף גילם הצעיר ומכלול נסיבותיהם האישיות (וראו למשל: ע"פ 240/16 הנזכר לעיל; ע"פ 207/16 הנזכר לעיל, ובפרט באמור בפסקאות 13-14; ע"פ 5026/12 פלוני נ' מדינת ישראל (10.2.2013)).

15. בענייננו, האינטרס הציבורי כבד המשקל מטה את הכף לעבר הרשעת המערערים בעבירה אותה ביצעו, חרף

גילם הצעיר והתסקירים החיוביים שהוגשו בעניינם. שיקולים אלו אף לא נעלמו מעיני בית המשפט המחוזי לנוער, ומכאן גם הענישה המקלה שהושתה על המערערים.

16. לנוכח מסקנה זו, לא ראינו מקום להידרש לטענת המערער 1 בדבר אי-היענותו של בית המשפט המחוזי לבקשתו לדחיית מועד הטיעונים לעונש.

17. הערעור נדחה אפוא.

שׁוֹפֵט

המשנה לנשיאה ח' מלצר:

אני מסכים.

שׁוֹפֵט

השופט ד' מינץ:

אני מסכים.

שׁוֹפֵט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, ט"ו בטבת התש"ף (12.1.2020).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

המשנה לנשיאה